

Ügynökbetrányok: az ÉS Paskaival folytatja

Veres András: politikai indíttatású a Paskai Lászlóról szóló cikk időzítése

Az [origo] értesülése szerint az Élet és Irodalom pénteken megjelenő számában közli: Paskai László bíboros kapcsolatban állt az állambiztonsági hatóságokkal, 1965 és 1974 között egyházi személyekről jelentett.

Népszabadság Online| Népszabadság| 2006. február 3. |nincs komment

Paskai László

Az értesülés szerint a katolikus egyházi vezető jelentéseinek többsége semmitmondó volt, és nem tartalmazott konkrétumokat.

Az [origo]-nak Paskai azt mondta, a cikket nem ismeri, így nem akar mondani semmit.

Az ÉS pénteken utcára kerülő lapszámában Ungváry Krisztián történész leírja, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában végzett kutatás alapján azonosította az egyházi vezetőt, akinek beszerzési katonja nem került elő, a "Tanár" fedőnevű ügynök életrajzi adatai azonban teljesen megegyeznek Paskaiével.

HIRDETÉS

A kutatás eredménye alapján Paskait - aki lelki vezetőnek került fel Budapestre a Központi Szemináriumba -, először 1965-ben környékezték meg, tartótisztje kezdetben Keresztury György százados volt. Az ügynökjelölt "kifejezetten jóindulatú jelentéseket adott, mindenkiről csak olyat mondott, ami állambiztonsági szempontból az illetőre nézve előnyös információt jelentett". A tartótiszt több esetben fejezte ki elégedetlenségét emiatt, például a leuveni jezsuita kollégiumban tett látogatása után - írta a történész.

Ungváry Krisztián megemlíti azt is, hogy 1971-ben egy írásos anyagban Paskai így ír: "a budapesti pasaréti ferences rendház belső életében zavaró körülményt alkot, hogy az ottani lelkész tett olyan kijelentést mások előtt, hogy neki jelentést kell tennie az Állami Egyházügyi Hivatalnak, illetve jelentést tesz a belügyi szerveknek".

A cikkben szerepel, hogy Paskai 1972-től kapott ügynöki minősítést, majd 1973-ban "titkos megbízott" lett. Ezt az elnevezést azokra az emberekre használták, akik világnézeti meggyőződésből voltak hajlandóak együttműködni az állambiztonsági szervekkel. A cikk szerzője hozzáteszi: Paskai jelentéseinek hangneme, személytelen és semmitmondó volta később sem változott. Az ÉS-ben megjelent írás kitér arra, hogy Paskai 1974-ben, Mindszenty József bíboros felmentéséről írta utolsó jelentését.

"Nincs jele annak, hogy 'Tanár' 1973-as rektori kinevezésében bármi szerepe lett volna annak, hogy ő az állambiztonság titkos munkatársa" - hangsúlyozza a szerző. A történész kitér a cikkben arra, hogy "az 1970-es évekre a Magyar Katolikus Püspöki Kar jelentős része lojális személyekből, ügynökökből állt", ugyanakkor nyilvánvalónak tartja, hogy a papság jelentős része nem volt ügynök.

Ungváry Krisztián álláspontja szerint Paskai László nyilvános tevékenysége ellentéte volt a "Tanár" visszafogottságának. Példaként hozza fel, hogy "Mindszenty kapcsán még 1987-ben is azt volt képes nyilatkozni a Wochenpresse című lapnak, hogy Rákosi "a megegyezést kereste", és hogy Mindszenty 'makacsságával' tönkretette az egyházat". Az ÉS cikke megjegyzi: Paskainak mint hálózati személynek a története arra bizonyíték, hogy különösebb lealjasodás nélkül is lehetett valaki hálózati személy. A szerző szerint a Magyar Katolikus Püspöki Kar az átvilágításra vonatkozó hallgatásával a Kádár-rendszert konzerválja.

Az Élet és Irodalom évekkal ezelőtt indította cikksorozatát az állambiztonsági iratnyilvánosságról és többször hitet tett amellett, hogy a rendszerváltozás után hozott ügynöktörvény igazságtalan. A hetilap idén többek között Szepesi György sportriporterről, Heltai András újságíróról és Szabó István filmrendezőről írta meg, hogy korábban ügynök volt.

Veres András: politikai indíttatású a Paskai Lászlóról szóló cikk időzítése

Egyértelműen politikai indíttatásúnak tartja a Paskai László bíboros ügynökmúltjáról csütörtökön nyilvánosságra került cikk időzítését a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK).

"Nem ért bennünket váratlanul a cikk megjelenése, viszont annak időzítése egyértelműen politikai indíttatású, több vonatkozásban is" - közölte Veres András püspök, a testület titkára az MTI-vel.

Mint mondta, figyelemre méltó, hogy maga a cikk írója is megállapítja, a "Tanár megnevezésű személy" kifejezetten jóindulatú jelentéseket adott.

Továbbá a történész azt is leírja, hogy az ügynökké minősítés csak látszatintézkedés, úgynevezett lakkozás eredménye volt - közölte a püspök, hozzátéve: "a cikk végén megjelenő ítékezés pedig a szerzőtől való, lelke rajta".

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia már korábban úgy döntött, hogy nem személyek átvilágítására, hanem a kommunista egyházüldözés korának feltárására történelmi kutatócsoportot hoz létre - emlékeztetett Veres András, aki mindezen túlmenően nem kívánt többet mondani.

Ügynökmúlttal vádolt katolikus vezetők

2005 február végén az interneten egy anonim, ingyenes tárhelyen megjelent egy 219 nevet - köztük Paskai László nevét is - tartalmazó ügynöklista. A Szakértő 90 által feltett névsor megjelenése után néhány érintett, ügynökmúlttal vádolt katolikus vezető nyilatkozatban reagált a vádakra:

2005. február 28. - Kiss-Rigó László címzetes katolikus püspök büntetőeljárás megindítását kérte nevének az "ügynöklistán" való megjelenése miatt. Kiss-Rigó László kijelentette, hogy soha semmilyen ügynöki tevékenységet nem folytatott, erre soha nem is kérte senki. Sem külföldi útról, sem személyről vagy bármilyen eseményről semmiféle jelentést sem szóban, sem írásban nem tett.

2005. március 1. - Büntetőeljárás megindítását kérte ismeretlen tettes ellen Szőke János római katolikus lelkész, a Don Bosco Szalézi Társaság tagja amiatt, mert neve és személyes adatai - "részben helyesen, részben manipuláltan" - szerepeltek az "ügynöklistán". Beadványában kifejtette, hogy személyére vonatkozóan a lista állításának semmilyen valóságalapja nincs.

2005. március 3. - Veres András püspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) titkára az "ügynöklistával" kapcsolatos nyilatkozatában említette Kada Lajos érsek, nuncius nevének szerepeltetését.

2005. március 8. - "Bocsánatkérés a III/III-as listán feltüntetett püspök részéről" címmel nyílt levelet tett közzé Gyulay Endre szeged-csanádi katolikus püspök, aki leszögezte, hogy nem keresték meg, és jelentést vagy írást sohasem adott be. "Bocsánatot kell kérnem" - kezdetű mondataival a megyés püspök a Magyar Katolikus Egyház honlapján megjelent nyílt levélben "formailag" bocsánatot kért azoktól, akik például ki akarták utasítani beosztott helyéről, és akiknek meg kellett lesniük, mikor van távol lakásától, hogy akkor végezzék el az előírt házkutatást.

(origo, MTI)

Paskai László is jelentett A bíboros ügynökmúltjáról ír az Élet és Irodalom

Paskai László bíboros is ügynök volt, jelentéseit azonban nem kellene szégyellnie - állítja Ungváry Krisztián. A történész szerint Paskai esete is azt bizonyítja, hogy lealjasodás nélkül is lehetett valaki hálózati személy. Veres András püspök a téma időzítését politikai indíttatásúnak tartja.

Czene Gábor | Népszabadság | 2006. február 3. | nincs komment

Ma utcára kerülő számában Paskai László nyugállományú bíboros ügynökmúltjáról közöl cikket az Élet és Irodalom. A szerző, Ungváry Krisztián hangsúlyozza, hogy Paskai László - ellentétben például a lap előző számában leleplezett Szabó Istvánnal - hosszú ideig meg tudta oldani, hogy ne adjon tippeket az állambiztonságiaknak, ne áztasson el másokat.

Ungváry Krisztiánnak a "Tanár" fedőnevű személy beszerkezési kartonját nem sikerült fellelnie, de - állapítja meg a történész - életrajzi adatai teljes mértékben egybeesnek Paskai Lászlóéval. A cikk szerint a majdani bíborost a központi szemináriumban, 1965-ben kezdték megkönyékezni. Az iratok arról tanúskodnak, hogy Paskai mesterien szerelte le a titkosszolgálat közeledési kísérleteit. A történész úgy ítéli meg, hogy "Tanár" mindenkiről csak olyat mondott, ami állambiztonsági szempontból az illetőre nézve előnyösnek számított. (A cikk azért ellenpéldát is említ. Paskai László 1971-ben beszámolt egy plébánosról, aki hangot adott nemtetszésének, amiért jelentést kell tennie az Állami Egyházügyi Hivatalnak.)

"Tanár" beszerkezése rendkívül elhúzódtott, évekig csak jelöltként szerepelt a nyilvántartásban. 1972 nyarán aztán már ügynökként jelentett. Ungváry Krisztián megjegyzi: "ügynöki" minősítést azok kaphattak, akik presszióval, zsarolással lettek beszerkezve. 1973-ban Paskai László minősítése már "titkos megbízott", ami elvileg azt jelenti, hogy világnézeti meggyőződésből is hajlandó együttműködni. Ám egyáltalán nem biztos, hogy ez a minősítés fedi a valóságot: előfordult, hogy a jelölt lehetőségei vagy tulajdonságai "lakkozást" kaptak, s nem feleltek meg a realitásnak.

Paskai László utolsó Ungváry által megismert jelentése 1974 májusában íródott.

Ungváry Krisztián a cikkben élesen bírálja a később bíborosi rangra emelkedett egyházi személyiség nyilvános szerepléseit, a pártállam iránti szerinte túlzott lojalitását, de paradox módon úgy látja, hogy ügynöki tevékenységének dokumentumait nem kell szégyellnie.

Paskai László esete - írja a történész - mutatja, hogy még a legszorongatottabb ügynök is rendelkezett mozgástérrel. Nem az az igazi kérdés tehát, hogy a diktatúrában ki írt alá beszerkezési dokumentumot, hanem az, hogy mit csinált ezután. Paskai példája bizonyítja, hogy különösebb lealjasodás nélkül is lehetett valaki hálózati személy. Teljesen azonban nem lehet felmenteni - teszi hozzá Ungváry -, mert akkor azokat vesszük semmibe, akik a gonosz megkísértésének nála jobban ellen tudtak állni, és az árulás minimumára sem voltak hajlandók.

Az esztergomi nyugdíjas papi otthonban lakó Paskai Lászlót nem sikerült megszólaltatnunk. Azt a tájékoztatást kaptuk, hogy a bíboros még nem olvasta az Élet és Irodalmat. A főegyházmegyében zajló egyházi ünnepek miatt még napokig zsúfolt a programja.

Az egyház részéről Veres András püspök, a katolikus püspöki kar titkára írásban reagált a cikkekre:

"Nem ért bennünket váratlanul a cikk megjelenése, viszont annak időzítése egyértelműen politikai indíttatású, több vonatkozásban is.

Figyelemre méltó, hogy maga a cikk írója is megállapítja: a »Tanár« megnevezésű személy

kifejezetten jóindulatú jelentéseket adott. Továbbá azt is leírja, hogy az ügynökké minősítés csak látszatintézkedés, úgynevezett lakkozás eredménye volt. A cikk végén megjelenő ítékezés pedig a szerzőtől való, lelke rajta.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia már korábban úgy döntött, hogy nem személyek átvilágítására, hanem a kommunista egyházüldözés korának feltárására történeti kutatócsoportot hoz létre."

A félreértések elkerülése végett: a történész nem azt állította, hogy a bíboros beszerzése látszatintézkedés volt, hanem azt tartotta kétségesnek, hogy világnézeti meggyőződésből jelentett.

A vélemények megoszlanak arról, hogy a papság milyen mértékben működött együtt az állambiztonsággal. Bulányi György, a katolikus Bokor bázisközösségi mozgalom alapítója szerint túlnyomó többségük ügynök volt a Kádár-korszakban, Ungváry Krisztián szerint viszont nyilvánvaló, hogy a papság jelentős része nem volt az. Szabó Gyula plébános, aki évek óta kutatja a levéltárakat, azt mondja, hogy a rendszerváltás előtt a papok és az egyházi intézmények alkalmazottai közül minden ötödik jelentéseket írt.

Tavaly felkerült az internetre egy tisztázatlan eredetű és hitelességű ügynöklista, amely csaknem ötven - főként katolikus - egyházi személyiség nevét tartalmazta. Tíz aktív, illetve nyugállományban lévő katolikus főpap szerepelt a listán, többek között Paskai László is. Több hírbe hozott egyházi vezető határozottan tiltakozott, állítva, hogy sem szóban, sem írásban soha nem adott jelentést.

Paskai László: Hit nélkül minden lepereg

Születésnap beszélgetés a nyolcvanéves bíborossal

A nyugállományú bíboros, aki lapunknak nyilatkozva a pártokról is elmondta véleményét, kedden ünnepli nyolcvanadik születésnapját.

Czene Gábor | Népszabadság | 2007. május 8. | nincs komment

– Nagy ünnepség lesz?

- Nem tudok különösebből beszámolni. Csak egyénileg, magányosan... Talán Erdő Péter bíboros úr részéről lesz valamilyen köszöntés.
- A pápát ilyen kerek évfordulón mindenfelől elhalmozzák ajándékokkal. Nálunk ez nem divat?
- Ő pápa. A másik dolog: én nem vagyok szolgálatban. Azért itt-ott-amott már felköszöntöttek, például a diákok egy iskolában, ahol miséztem.
- Alig sikerült időpontot egyeztetnünk. Ebből arra következtetek, hogy bár nyugállományban van, még nem vonult vissza.
- Az elmúlt napokban több helyen miséztem, bérmlásokon és ballagásokon vettem részt, itt Esztergomban és Budapesten is, közben Mindszenty-évfordulót tartottunk. Be van osztva az időm.
- Nem hiányzik az országos rivaldafény?
- Nem, az egyáltalán hiányzik
- Mi hiányzik?
- A lelkipásztori munkában szeretnék többet tenni, de ehhez, ugye, több fizikai erő kellene.
- Megírja az emlékiratait?
- Nem. A régi időkben nem készítettem feljegyzéseket, még a növendékeimről se, mert sose tudtam, jön-e a házkutatás. Feljegyzések nélkül pedig nehéz lenne... Mások majd megírják helyettem.
- Életrajzi adalékok dióhéjban: 1951-ben pappá, 1978-ban püspökké, 1987-ben esztergom-budapesti érsekké, rá egy évvel bíborossá avatták. Elvileg az ötvenes évek voltak a legkeményebbek. A személyes életében is így volt ez?
- A Rákosi-korszak mindenféleképpen kemény volt. Akkoriban Szegeden, a püspöki hivatalban dolgoztam. Volt ott egy állami megbízott ember, ő bontotta a leveleket, ellenőrizte a kimenő postát. Ezzel, azt hiszem, mindent elmondtam. Ilyen körülmények között a püspöknek más megoldást kellett találni, nem feltétlenül a levelezés formáját. Abban az időben történt a hitoktatás leépítése is, az állam csak az iskolában engedélyezte a hittant, és csak külön megbízási papír alapján. A templomba járókat figyelték, és ez – különösen a pedagógusok esetében – komoly következményekkel járhatott.
- Nem gondolt arra, hogy felhagy a papi hivatással? Vagy arra, hogy sok paptársához hasonlóan elhagyja az országot?
- Amikor feloszlatták a szerzetesrendeket, és teljesen bizonytalanná vált, hogy mi lesz ennek a vége, akkor gondoltam rá, hogy külföldre távozom. De miután 1951-ben a budapesti papi

szemináriumba kerülhettem, és pappá szenteltek, ez többé fel se merült bennem.

– Mi a véleménye azokról, akik – az akkori szóhasználatkal élve – „disszidáltak”?

– Sokan kimentek, különösen ’56-ban. Nagy részük olyan szerzetesnövendék volt, aki még nem kaphatta meg a papszentelést. Véleményt erről nem mondok, mert azt csak úgy tehetném meg, ha az egyéni indokokat is ismerném. Én pedig ezt nem tanulmányoztam.

– A hatvanas években az egyházban megszületett a felismerés, hogy a kommunista rendszer egyhamar nem omlik össze. A Vatikán új keleti politikája ekkor már a kompromisszumokra épült. Mi változott ezzel?

– Valamilyen kapcsolatfelvétel megkezdődött a Vatikán és a magyar állam között. Ennek következtében már az állami oldalról sem lehetett annyira negatívnak tekinteni, ha hívő ember gyakorolta a vallását. Sokat lehet arról vitatkozni, hogy az egyház részéről mi a helyes magatartás, a merev elutasítás vagy a kompromisszum. Tény, hogy 1964-ben, a Vatikán és Magyarország által aláírt részleges megállapodással kompromisszum jött létre. Ahogyan mondani szokás: a politika a kompromisszumok tudománya. Ez nem elvi dolgokra vonatkozik, hanem gyakorlati magatartásra.

– Egyetértett az új vatikáni irányvonallal?

– Engem nem kérdeztek meg. Úgy voltam ezzel: ha ezt az utat járja a Vatikán, akkor ezen az úton kell tovább haladni.

– Kényes ponthoz értünk. Ungváry Krisztián történész az Élet és Irodalomban megjelent tavalyi cikkében...

– Erről nem kívánok beszélni! A személyemet érintő vádakra eddig sem reagáltam, és most sem fogok.

– Miért nem?

– Mert nincs értelme. Bármit mondok, alkalmat adok a félremagyarázásra. Egyébként se hiszem, hogy a téma illik egy születésnapi interjúhoz.

– Akkor tágítsuk a kört. Milyen mozgástere volt az egyháznak az Állami Egyházügyi Hivatallal szemben? Tudjuk jól: ezt a hivatalt az egyházak ellenőrzésére és sakkban tartására hozták létre.

– Nagy nehezen sikerült elérni, hogy templomokban is folyhasson hitoktatás. Elindult Rómában a Pápai Magyar Intézet, bizonyos mértékig tehát lehetőség adódott a továbbképzésre. A lazulás jeleként a papokat kiengedték a börtönből, utolsóként Lénárd Ödönt 1977-ben. Továbbra is megszabták, hogy hány könyvet szabad kiadnia a Szent István Társulatnak, a számokat azonban már meglehetősen nagyvonalúan kezelték. Más könnyítések is előfordultak. Az Állami Egyházügyi Hivatal természetesen a felsőbb szintről kapott utasítások szerint járt el, de Miklós

Imrében, a hivatal vezetőjében volt egyfajta magyar érzés.

– Ez mit jelent?

- Mondok példát. A kormány egy időben engedélyezte, hogy magyar fordítású Szentírást vigyünk át Erdélybe. Az egyik megbeszélésen Miklós Imre közölte, hogy azonnal nyomtassák ki a Bibliát, még a sajtóhibákat is hagyják benne: minél előbb jusson ki Erdélybe, mielőtt a kormány visszavonja az engedélyt. Anyagi segítséget nyújtott a gyulafehérvári székesegyház renoválásához is, és amikor a társaságában ezen megütközött valaki, akkor azt mondta: nézzen körül, ebben a templomban csupa magyar emlék van. Az Állami Egyházügyi Hivatal intézte el azt is, hogy 1988-ban, amikor pápai delegációval Moszkvában jártam, találkozhattam a vallásügyi miniszterrel, és szót emelhettem a kárpátaljai magyarokért. Ilyen értelemben tehát Miklós Imrében volt érzék a magyarság iránt.

– És az egyház iránt?

– Ami utasítást kapott, azt végre kellett hajtania. Nem vallásos ember volt.

– Milyen kép él önben Kádár Jánosról vagy például Aczél Györgyről, a rendszer elsőszámú kultúrpolitikusáról?

– Különösebbet azért nem tudok mondani, mert bár fogtam kezét egyikkel is, másikkal is, tárgyalásokat egyikükkel se folytattam. Kádár János és Aczél György is annak a beállítottságnak a képviselője volt, ami Moszkvából jött, és ami hozzátartozott a kommunista párthoz, illetve a Magyar Szocialista Munkáspárthoz.

– A rendszerváltáskor mintha tetszhalott állapotban lett volna az egyház. Ezért mennyiben felelősek a külső körülmények, és mennyiben az egyházi vezetők, a papság, a hívek?

– A papság derekasan megállta a helyét a nehéz időkben. A papok szegények voltak, amit meg tudtak tenni, azt igyekeztek is megtenni. A lehetőségek beszűkítettek voltak. Csak tisztelettel tudok a papságra gondolni. Ami a híveket illeti: voltak buzgó, és kevésbé buzgó hívek, egy részük külső kényszerek hatására távolodott el az egyháztól. Ha valaki a gyerekeit beíratta hittanra, abból már baj volt... Az egyházi vezetők közül hadd említsem elődömet, Lékai László bíborost. Folyton azon gondolkodott, mi az a kevés, amit talán még el tud érni, hogy a hívek keresztényi élete elmélyültebb legyen. Így alakultak ki kisebb búcsúk és emléknapiak, lelkigyakorlatos házak épültek. Ez mind Lékai bíboros – és a többi püspök – érdeme. Nem volt könnyű eredményeket elérni, és egészen addig ilyen küzdelmek folytak, amíg nem jött létre a teljes szabadság.

– Most teljes a szabadság?

– Ha azt nézzük, hogy az egyház a maga körein belül, a saját vallási élete szempontjából hogyan tud működni, akkor igen, teljes szabadság van. Inkább az értelmezésekben van feszültség.

– Éspedig?

– Kérdés, ki és hogyan értelmezi a kereszténységet. Vannak, akik szerint a vallás maximum egy kulturális jelenség, amivel az államnak nem szabad foglalkozni.

– Kik értelmezik így?

– Az SZDSZ. A szabad demokraták részéről ez már többször előjött, még abban a formában is, hogy az államnak csak az egyház oktatási és kulturális tevékenységét kell finanszíroznia, a hitéletet nem. Kérdezem: mi a hitélet? Ezt már nem tudják megmondani. A szabad demokraták számára a vallás csak annyit jelent, hogy valakik összejönnek és imádkoznak. Azzal nem törődnek, hogy az egyház milyen erkölcsi értékeket vagy nevelési elveket képvisel.

– Vannak más, az SZDSZ-nél nagyobb pártok is.

– Az MSZP-ről az a benyomásom, hogy a kitaposott úton akar járni. A szocialisták nem vallásos emberek, de értéket látnak az egyházak életében.

– Az MSZP-ben, sőt még az SZDSZ-ben is vannak vallásos emberek.

– Ezt nem tudom, soha nem érdeklődtem ez iránt. Elfogadom. Annyi biztos, hogy a Vatikánnal kötött 1997-es megállapodást Horn Gyula miniszterelnök írta alá. Márpedig ő az MSZP tagja, és nem hiszem, hogy pártjának többi tagja ellenkezőleg gondolkodna. Ettől függetlenül a Fidesz jobban értékeli az egyházakat. Nem feltétlenül politikai szempontokról beszélek, hanem az egyház stabil etikai értékeiről, amelyek a Fideszen keresztül inkább kifejezésre jutnak.

– A rendszerváltás után többé-kevésbé kiépült az egyházi intézményrendszer, az egyházak népszerűsége viszont nem nőtt. Mi lehet ennek az oka?

– Tanulmányokat ezzel kapcsolatban nem végeztem. Egész Európában jelentkezik a szekularizáció, az elvilágiasodás, és ez a vallási életre is hatással van. Hullámhegyek és hullámvölgyek mindig is voltak a történelem folyamán. Most egyetlen bálvány, egyetlen isten van: a pénz. Manapság mindent kizárólag a profit irányít, a gondolkodást és az intézkedéseket is.

– Miért nem elég erős az egyház ahhoz, hogy a korszellemet megváltoztassa?

– Erre így nem lehet választ adni. A korszellem megváltoztatásához hitre van szükség, és ahhoz, hogy a hit kialakuljon, az emberek részéről is nyitottság kell. Ha az emberek nem akarnak megnyílni Isten előtt, akkor minden leperog róluk.

A Simor János Nyugdíjas Papi Otthon nincs messze az esztergomi bazilikától: öt éve, nyugállományba vonulása óta itt él Paskai László. Vele együtt hatan lakják a házat. A többszintes épületet magas sövény védi az utca zajától, belül boltívek és vastag falak gondoskodnak az ódon hangulatról. Sokan bizonyára szívesen eléldéglélnének így idős

korukban, de luxuskörülményekről azért nem beszélhetünk: hálószoza, iroda, fürdőszoba. A közösségi helyiséget az étkező jelenti. Az ételt a papi szemináriumból hozzák, ott főznek a prímási palota munkatársaira is. Minden lakrészben van tévé, de Paskai bíboros csak este nézi – leginkább a híradókra kíváncsi.